



## З М І С Т

*III Всеукраїнська школа методичного досвіду «Суспільствознавча освіта в умовах сучасних цивілізаційних викликів» на Миколаївщині* . . . . . 5

### **СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ – ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ В ОСВІТІ**

*Sysoieva S. O.* The development of osvitologia: Comparative pedagogy . . . . . 9

*Сороко Н. В.* Роль міжнародних проєктів у оцінюванні інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів (досвід Естонії, Латвії та Литви) . . . . . 22

### **АКТУАЛЬНІ ТЕОРІЇ – ЕФЕКТИВНА ПРАКТИКА**

*Топузов О. М.* Компетентнісні засади сучасного підручникотворення. . . . . 36

*Kalinina L. M., Ryabukha I. M.* Social competence as object of development in lyceum . . . . . 48

*Кушнір В. А.* Гуманітарне мислення педагога у світобаченні М. М. Бахтіна . . . . . 65

*Голуб Н. Б.* Навчання української мови в сучасній загальноосвітній школі: функційний аспект. . . . . 88

*Moroz P. V., Moroz I. V.* Conceptual bases of the research activity in the process of teaching world history at the secondary school . . . . . 102

**МЕТОДИКА, ДОСВІД, РЕЗУЛЬТАТИ****Ільченко В. Р., Гуз К. Ж.**

Інтегрований курс як умова підвищення ефективності природничо-наукової освіти в старшій школі. . . . . 116

**Назаренко Т. Г.** Формування картографічної

грамотності в учнів основної школи на уроках географії . . . . . 126

**Курач Л. І, Фідкевич О. Л.**

Проблема розвитку лінгвокультурологічної компетентності учнів у процесі навчання мов національних меншин . . . . . 136

**ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ:  
ІДЕЇ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ****Пузіков Д. О.** Інноваційний розвиток

загальноосвітнього навчального закладу як об'єкт оцінювання . . . . . 145

**Руденко В. Д.** Сучасна комп'ютерна

грамотність і проблеми змісту шкільної інформатики. . . . . 158

**Колесник Л. В.** Використання інтерактивних

технологій навчання у формуванні професійної самооцінки студентів – майбутніх учителів початкової школи . . . . . 170

**ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ РЕФЛЕКСІЇ****Дічек Н. П.** Науково-методичний збірник

«Психологія» як джерело вивчення напрямів досліджень українських учених у галузі індивідуалізації навчання в школі (1966–1976 рр.) . . . . . 179

ISSN 2411-1317

**УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ  
ЖУРНАЛ****ЗАСНОВНИК - ІНСТИТУТ  
ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ****Науковий журнал****№ 3, 2015**Свідоцтво про державну реєстрацію  
Серія КВ № 20737-10537Р від 30.04.14**Передплатний індекс 86291**

Видається з січня 2015 року

**Наукова рада****КРЕМЕНЬ В. Г.**, дійсний член НАН України,  
д. філос. н., проф., голова наукової ради журналу**ГРИНЕВИЧ Л. М.**, к. пед. н., Голова Комітету  
з питань науки і освіти ВР України, народний  
депутат України**ГУРЖІЙ А. М.**, дійсний член НАПН  
України, д. техн. н., проф.**ЛУГОВИЙ В. І.**, дійсний член НАПН  
України, д. пед. н., проф.**ЛЯШЕНКО О. І.**, дійсний член НАПН  
України, д. пед. н., проф.**ОЛІЙНИК В. В.**, дійсний член НАПН  
України, д. пед. н., проф.**ПАЛЬЧЕВСЬКИЙ Б. В.**, дійсний член  
Бел. АО, д. пед. н., проф.**САВЧЕНКО О. Я.**, дійсний член НАПН  
України, д. пед. н., проф.**СУХОМЛИНСЬКА О. В.**, дійсний член  
НАПН України, д. пед. н., проф.**СЯО СУ**, д. пед. н., професор Інституту  
порівняльної педагогіки Пекінського  
педагогічного університету (Китай)**Редакційна колегія****ТОПУЗОВ О. М.**, д. пед. н., проф.,  
головний редактор**ГОЛОВКО М. В.**, к. пед. н., доц., с. н. с.,  
заступник головного редактора**ЗАСЄКІНА Т. М.**, к. пед. н., с. н. с.,  
заступник головного редактора**АКІРІ І. К.**, д. фіз.-мат. н., конференціар  
(доцент) (Республіка Молдова)**БЕРЕЗІВСЬКА Л. Д.**, д. пед. н., проф.**БІБІК Н. М.**, дійсний член НАПН України,  
д. пед. н., проф.**БУРДА М. І.**, дійсний член НАПН України,  
д. пед. н., проф.**БУРИНСЬКА Н. М.**, д. пед. н., проф.**ВАСЬКІВСЬКА Г. О.**, д. пед. н., с. н. с.



**ВАНУШЕНКО М. С.**, дійсний член НАПН України, д. пед. н., проф.  
**ВЕЛИЧКО Л. П.**, д. пед. н., проф.  
**ГЛОБІН О. І.**, к. пед. н., с. н. с.  
**ГОЛУБ Н. Б.**, д. пед. н., проф.  
**ДІЧЕК Н. П.**, д. пед. н., проф.  
**ЖУК Ю. О.**, к. пед. н., доц.  
**ІМАШЕВ Г. І.**, д. пед. н., проф. (Республіка Казахстан)  
**ІЛЬЧЕНКО В. Р.**, дійсний член НАПН України, д. пед. н., проф.  
**КАЛІНІНА Л. М.**, д. пед. н., проф.  
**КИЗЕНКО В. І.**, к. пед. н., с. н. с.  
**КРИЛОВЕЦЬ М. Г.**, д. пед. н.  
**КРИШМАРЕЛ В. Ю.**, к. філос. н., с. н. с., відповідальний секретар  
**КУРАЧ Л. І.**, к. пед. н., с. н. с.  
**ЛАПІНСЬКИЙ В. В.**, к. фіз.-мат. н., доц.  
**ЛОЗА Л. М.**  
**ЛОКШИНА О. І.**, д. пед. н., проф.  
**МОРОЗ П. В.**, к. пед. н., с. н. с., відповідальний редактор  
**МАЛЬОВАНІЙ Ю. І.**, член-кореспондент НАПН України, к. пед. н., с. н. с.  
**МЕЛЕШКО В. В.**, к. пед. н., с. н. с.  
**НАДТОКА О. Ф.**, к. пед. н., с. н. с.  
**ПІДДЯЧИЙ М. І.**, д. пед. н., проф.  
**ПОМЕТУН О. І.**, член-кореспондент НАПН України, д. пед. н., проф.  
**ПУЗІКОВ Д. О.**, к. пед. н.  
**РЕДЬКО В. Г.**, к. пед. н., доц.  
**СМОЛІНЧУК Л. С.**, к. пед. н., с. н. с.  
**ТРАН ДУК ТУАН**, асоційований проф. (доцент) (В'єтнам)  
**ЦИМБАЛАРУ А. Д.**, д. пед. н., с. н. с.  
**ЯНОВИЦЬКА Н. І.**, к. пед. н.  
**СЕВАСТЬЯНОВА Д. О.**, технічний секретар  
**ГРИНЕНКО Д. В.**, перекладач

*Редактор* – **БАРТОШ С. В.**  
*Верстка, дизайн* – **ЛУК'ЯНЕНКО Л. В.**

*Журнал є науковим фаховим виданням у галузі педагогіки. Наказ МОН України № 1021 від 07.10.2015 року.*

**Затверджено вченою радою Інституту педагогіки НАПН України**  
**Протокол № 10 від 26 жовтня 2015 року.**

**Адреса редакції:**  
 Україна, 04053, м. Київ,  
 вул. Артема 52-д, кабінет 213

Контактний телефон (044) 481-37-72  
 Електронна пошта  
**nauk\_org\_undip@ukr.net**

**Пироженко Л. В.** Факультативи 60– 80-х років ХХ ст. як складова диференціації шкільної освіти . . . . . 198

**ОСВІТНІ РЕСУРСИ**

**Березівська Л. Д.** Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського як інтегратор і поширювач педагогічного біографічного знання . . . . . 209

**РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, АНОНСИ**

**Кодлюк Я. П.** Вчити вчитися . . . . . 220

**Мартиненко С. В.** Рецензія на колективну монографію «Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи» . . . . . 224

**ПЕРЕЛІК ДИСЕРТАЦІЙ, ЯКІ ЗАХИЩЕНІ В ІНСТИТУТІ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ З СІЧНЯ ПО ЧЕРВЕНЬ 2015 РОКУ . . . . . 227**

**УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ**  
**UKRAINIAN EDUCATIONAL JOURNAL**

*Редакція може не поділяти думку авторів. Автори несуть відповідальність за достовірність інформації у статтях, точність назв, прізвищ та цитат.*

*Офіційний сайт «Українського педагогічного журналу»*  
<http://uej.undip.org.ua/index.php/euj>

*Веб-сторінка часопису на сайті Інститут педагогіки НАПН України*  
[http://www.undip.org.ua/news/ukrainian\\_educational\\_journal.php](http://www.undip.org.ua/news/ukrainian_educational_journal.php)

*Сторінка видання на Facebook:*  
<https://www.facebook.com/ukr.edu.journal>